

פיתוח אתר הנצחה ממלכתי גבעת התחמושת

הצעה להחלטה

מחליטים,

בהמשך להחלטת הממשלה מס' 1412 מיום 21.2.2010 בדבר תכנית להעצמת תשתיות מורשת לאומית (להלן - "תכנית מורשת") ולהחלטת ועדת ההיגוי של תכנית מורשת מיום 8.5.2012, מתוך הכרה בחשיבות אתר גבעת התחמושת (להלן - "האתר") בהקשר של מלחמת ששת הימים - ואיחודה של העיר; ובמטרה להעצים את חשיפת הסיפור ההיסטורי לקהל הרחב ולהגביר את יכולת קליטת הקהל באתר:

1. להנחות את אגף תכנית מורשת במשרד ראש הממשלה ואת משרד הביטחון, לקדם את פיתוח האתר לקליטת הקהל, לרבות: פיתוח אתר הנצחה הקיים, שיקום גבעת הקרב ותעלות הקשר שבה, שבילים, תצפיות, מוקדי ישיבה ועדכון השילוט.
2. קידום הפיתוח של האתר כאמור יעשה בכפוף לתוכנית אב רב שנתית, שאושרה בוועדת ההיגוי של תכנית מורשת ביום 8.5.2012 ולהוראות כל דין, לרבות חוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה, התשנ"ח-1998 וחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965.
3. העלות התקציבית לפיתוח האתר הנאמדת ב-20 מיליון ₪, תתוקצב בהתאם לחלוקה הבאה בכל אחת מהשנים 2013, 2014 ו-2015:
  - 3.1. משרד ראש הממשלה (אגף תכנית מורשת) - 1,333,333 ₪ בכל אחת מהשנים הנ"ל;
  - 3.2. משרד הביטחון - 1 מיליון ₪ בכל אחת מהשנים הנ"ל, מעבר לכל סכום שהוחלט עד מועד קבלת החלטה זו, שבו המשרד ישתתף בתוכנית מורשת ו/או בשיקום האתר;
  - 3.3. משרד התיירות - 666,666 ₪ בכל אחת מהשנים הנ"ל, מעבר לכל סכום שהוחלט עד מועד קבלת החלטה זו, שבו המשרד ישתתף בתוכנית מורשת ו/או בשיקום האתר;
  - 3.4. משרד האוצר - 333,333 ₪ בכל אחת מהשנים הנ"ל, מעבר לכל סכום שהוחלט עד מועד קבלת החלטה זו, שבו המשרד ישתתף בתוכנית מורשת ו/או בשיקום האתר;
  - 3.5. עיריית ירושלים - 1 מיליון ₪ בכל אחת מהשנים הנ"ל, מעבר לכל סכום שהוסכם עד מועד קבלת החלטה זו, שבו הסכימה עיריית ירושלים להשתתף

בתכנית מורשת ו/או בשיקום האתר, בהתאם להתחייבות של מנכ"ל העירייה שניתנה ונרשמת בזאת (התחייבות הכפופה לאישורים הגורמים המוסמכים בעירייה).

3.6. עמותת גבעת התחמושת - אתר הנצחה ממלכתי לציון שחרורה ואיחודה של ירושלים במלחמת ששת הימים ולמורשת המערכה על ירושלים (ע"ר) – 666,666 ₪ בכל אחת מהשנים הנ"ל, בהתאם להתחייבות מנכ"ל העמותה לגייס לצורך כך כספים, שניתנה ונרשמת בזאת ;

3.7. JNF ארצות הברית – 1,666,666 ₪ בכל אחת מהשנים הנ"ל, בהתאם להתחייבות של המנהל הראשי בניו-יורק, שניתנה ונרשמת בזאת (התחייבות הכפופה לאישורים הגורמים המוסמכים בארגון ולכללים הקבועים בארגון לעניין מתן תרומות).

4. התקציבים האמורים בסעיפים 3.2-3.7 לעיל יועברו למשרד ראש הממשלה (אגף תכנית מורשת) לצורך יישום החלטה זו.

5. ההחלטה להתיר למשרד ראש הממשלה (אגף תכנית מורשת) לקבל כתרומה את התקציבים האמורים בסעיפים 3.5-3.7, לצורך קידום פיתוח אתר ההנצחה הממלכתי גבעת התחמושת תפורסם ברשומות.

6. בהתקשרויות שייערכו על-ידי משרד ראש הממשלה בקשר עם ביצוע המיזם, ייקבעו תנאים בדבר תחזוקת האתר לאחר ביצוע העבודות, במטרה לשמר את ההשקעה.

7. העברת כספי משרדי הממשלה האמורים לעיל תיעשה בכפוף לאישור מלא של התחייבויות הגופים המנויים בסעיפים 3.5-3.7 לעיל על-ידי הגורמים המוסמכים באותם גופים.

8. ככל שיחול גידול בהוצאות הנוגעות לתחזוקת האתר כתוצאה מפיתוחו, הוצאות נוספות אלו לא ימומנו מתקציב משרד הביטחון.

דברי הסבר

רקע כללי

גבעת התחמושת הוא הכינוי שניתן למוצב ירדני בצפון ירושלים, שבו התחולל קרב קשה במלחמת ששת הימים. המתחם הוקם על ידי הבריטים בתחילת שנות השלושים של המאה העשרים כבונקר לאחסון התחמושת של בית הספר לשוטרים שעמד סמוך למקום, על הגבעה. לאחר מלחמת העצמאות נותר המתחם בשליטת ירדן, עד לכיבושו במלחמת ששת הימים, בלילה שבין 5 ביוני ל-6 ביוני 1967. כיום נמצא על שרידי המוצב אתר הנצחה ממלכתי המוזק ומנוהל על-ידי גבעת התחמושת - אתר הנצחה ממלכתי לציון שחרורה ואיחודה של ירושלים במלחמת ששת הימים ולמורשת המערכה על ירושלים (ע"ר).

הקמתו של אתר הנצחה בגבעת התחמושת החלה לאחר שחרור ירושלים. בשנת 1968 הוחל בתכנון אתר ההנצחה במקום, אשר נחנך בשנת 1975 ושבנו נשמר חלק מהמוצב שהיה במקום, והוקם בו אתר הנצחה להנצחת הלוחמים. על קיר באתר ההנצחה חקוקים שמות 182 הנופלים במערכה על ירושלים במלחמת ששת הימים. במקום ניטעו 182 עצי זית לזכר הנופלים בקרב על ירושלים. חלק מן המוצב נהרס, אך חלקיו המרכזיים והמערביים נותרו כשהיו בעת הלחימה. האתר הוכרז על-ידי שר הביטחון כאתר הנצחה ממלכתי בהתאם לסעיף 42(ב) לחוק גנים לאומיים, שמורות טבע ואתרי האום, התשכ"ג-1963 [האכרזה פורסמה ב-31 באוגוסט 1990; קובץ תקנות 5291].

בהחלטת הממשלה מס' 1412 מיום 21.2.2010 הוחלט על תכנית להעצמת תשתיות מורשת לאומית, שמטרתה לשקם ולהעצים תשתיות מורשת לאומית, באמצעות השקעה ממשלתית בשיקום ושימור נכסים מוחשיים ובלתי מוחשיים, המביאים לידי ביטוי את המורשת הלאומית של עם ישראל בארצו (להלן - "תכנית מורשת").

מתוך הכרה בחשיבות אתר גבעת התחמושת החליטה ביום 8.5.2012 ועדת ההיגוי של תכנית מורשת על ביצוע מיזם לשדרוג אתר גבעת התחמושת, כולל שדרוג אתר ההנצחה הקיים ושיקום גבעת הקרב ובו תעלות הקשר, שבילים ותצפיות, ועדכון השילוט.

המיזם

מהות המיזם היא תכנית אב רב-שנתית, הכוללת תכניות מפורטות לשימור ופיתוח אתר הקרב בגבעת התחמושת וחידוש אתר ההנצחה בגבעה שהוקם לפני 40 שנה. התכנית אושרה על-ידי ועדת ההיגוי של תכנית מורשת:

1. עבודות לשימור ושחזור שדה הקרב, כולל תשתיות חשמל, תאורה מערך שמע, תחנות הדרכה ותצפית;
2. אתר הנצחה איחוד ירושלים ומלחמת ששת הימים - כולל חידוש המבנה הקיים, התאמת תשתיות חדשות ונגישות, הקמת תצוגה חדשה;

3. חידוש האודיטוריום ובנית מבואה;

4. פיתוח וגידור האתר.

עלות המיזם:

עלות המיזם: 20 מלש"ח

מימון מתקציב תכנית מורשת: 4 מלש"ח

מימון ממשלתי נוסף: 6 מלש"ח

מימון מתרומות של גורמים חוץ ממשלתיים: 10 מלש"ח

ביצוע המיזם ייעשה על-ידי גורם שמשרד ראש הממשלה יתקשר עמו בהתאם לתקנות חובת המכרזים, התשנ"ג-1993 ובכפוף לכל דין.

בהתקשרויות שייערכו על-ידי משרד ראש הממשלה בקשר עם ביצוע המיזם, ייקבעו תנאים בדבר תחזוקת האתר לאחר ביצוע העבודות, במטרה לשמר את ההשקעה.

יש לציין כי בוועדת ההיגוי של תכנית מורשת אושרו ביום 25.3.12 ו-2.4.12 פעולות מיידיות באמצעות אגף ההנצחה של משרד הביטחון הנדרשות לטיפול באתר הקרב בעלות של 300 אלש"ח מתקציב תכנית מורשת לצורך הקמת מערכת שילוט וטיפול בסיסי מידי באתר לקראת פתיחתו ביום הזיכרון הקרוב. בהחלטת ועדת ההיגוי צוין כי המיזם הנקודתי המדובר הוא חלק ממיזם רחב יותר, אשר יובא בהמשך לאישור הוועדה – מיזם רחב זה מובא כעת גם לאישור הממשלה.

נתונים תומכי החלטה ומידע מחקרי

לא רלוונטי

היבטים ביצועיים

ביצוע התכנית ינוהל על ידי אגף תכנית מורשת במשרד ראש הממשלה יחד עם משרד הביטחון.

השפעות אפשריות להחלטה (כלכלה, חברה, סביבה וממשל)

חיזוק הקשר בין אזרחי ישראל למורשתה.

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

משרד הביטחון – תומך.

משרד האוצר – תומך.

משרד התיירות – תומך.

חלופות להצעת ההחלטה

אין

הזיקה שבין ההצעה לבין יעדי הממשלה

פיתוח וחיזוק הקשר של אזרחי ישראל למורשת ישראל הם מיעדיה הבולטים של הממשלה. סיפור מלחמת ששת הימים מהווה יסוד במורשת הנודעת לתקומת מדינת ישראל.

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

החלטה מספר 1412 מיום 21.2.2010.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

מצורפת.

מוגש על ידי ראש הממשלה

כ"ד באייר התשע"ב
16 במאי 2012

היועצת המשפטית

ירושלים, כ"ד באייר התשע"ב

16 במאי 2012

חוות דעת משפטית הנלווית להצעה להחלטת ממשלה

נושא הצעת ההחלטה:

פיתוח אתר הנצחה ממלכתי גבעת התחמושת (להלן - האתר).

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטי המשפטיים:

מוצע להנחות את אגף תוכנית מורשת במשרד ראש הממשלה, לקדם את פיתוח אתר גבעת התחמושת לקליטת הקהל, מתוך הכרה בחשיבות האתר ובמטרה להעצים את חשיפת הסיפור ההיסטורי לקהל הרחב ולהגביר את יכולת קליטת הקהל באתר. זאת, בכפוף לתוכנית אב רב שנתית שאושרה בועדת ההיגוי של תוכנית מורשת ביום 8.5.2012 ובכפוף להוראות כל דין, לרבות חוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה, התשנ"ח-1998 וחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965.

מימון הפיתוח יעשה באמצעות איגום משאבים של משרד ראש הממשלה (אגף תוכנית מורשת), משרד הביטחון, משרד התיירות, משרד האוצר, עיריית ירושלים, JNF ועמותת גבעת התחמושת - אתר הנצחה ממלכתי לציון שחרורה ואיחודה של ירושלים במלחמת ששת הימים ולמורשת המערכה על ירושלים (ע"ר) (להלן - **עמותת גבעת התחמושת**), המחזיקה ומפעילה את האתר.

מוצע כי הגופים שאינם משרדי ממשלה ישתתפו בעלות ביצוע הפיתוח ויתרמו לאוצר המדינה סכום של כ- 10,000,000 ₪ (מתוך 20 מליון ₪).

כן מוצע כי העברת כספי משרדי הממשלה האמורים לעיל תיעשה בכפוף לאישור מלא של התחייבויות הגופים הלא ממשלתיים (עיריית ירושלים, JNF ועמותת גבעת התחמושת) על-ידי הגורמים המוסמכים באותם גופים.

בנוסף, מוצע כי ככל שיחול גידול בהוצאות הנוגעות לתחזוקת האתר כתוצאה מפיתוחו, הרי שאלו לא ימומנו מתקציב משרד הביטחון.

האתר הוכרז על-ידי שר הביטחון כאתר הנצחה ממלכתי בתוקף סמכותו לפי סעיף 42ט(ב) לחוק גנים לאומיים, שמורות טבע ואתרי הלאום, התשכ"ג-1963¹ (להלן - **חוק גנים לאומיים המקורי**), ולאחר התייעצות במועצת ההנצחה ועם עיריית ירושלים [האכרזה פורסמה ביום 31 באוגוסט 1990 ; ק"ת 5291].

מאתר האינטרנט של האתר עולה כי הוא נחנך בשנת 1975.

¹ ס"ח תשכ"ג מס' 404 מיום 16 באוגוסט 1963, עמ' 149.

ביום 18 בפברואר 1982 פורסם תיקון מס' 5 לחוק גנים לאומיים המקורי, שמסגרתו נחקק סעיף 42ט(ב), המסמך את שר הביטחון "לאחר התייעצות במועצת ההנצחה או על פי הצעתה, להכריז ברשומות על שטח או על אתר הנצחה כאתר הנצחה ממלכתי".

ביום 5 באפריל 1998 פורסם חוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה, התשנ"ח-1998 (להלן - **חוק גנים לאומיים החדש**).² סעיף 53 בחוק זה קובע כי:

"(א) על אתר הנצחה ואתר הנצחה ממלכתי **שהוכרז** ככאלה לפני תחילתו של חוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה, תשנ"ב-1992 (להלן - חוק הגנים תשנ"ב), ימשיכו לחול הוראות חוק גנים לאומיים, שמורות טבע ואתרי הלאום, תשכ"ג-1963 (להלן - חוק הגנים תשכ"ג).

(ב) על אתר הנצחה כאמור בסעיף קטן (א), אשר **הוקם** לפני תחילתו של חוק הגנים תשנ"ב, יחולו הוראות חוק הגנים תשכ"ג בכל הנוגע לאחזקתו והמדינה לא תישא בהוצאות להקמתו."

הוראות חוק גנים לאומיים המקורי, הרלוונטיות לאתר, הן הוראות סעיף 42א(ב), הקובע כי האחריות לתחזוקה של אתר הנצחה ממלכתי "היא על המדינה באמצעות משרד הביטחון"; הוראות סעיף 42א(ג), הקובע כי שר הביטחון רשאי "להתקין תקנות בדבר אחזקת אתרי הנצחה ממלכתיים; התקנות יכול שיהיו לכל אתרי הנצחה או לאתר פלוני" והוראות סעיף 42ב, הקובע כי "הוצאות להקמת אתר הנצחה ולאחזקתו ישולמו מאוצר המדינה... וכי אוצר המדינה ישפה רשות מקומית, על פי דרישתה, על כל הוצאה שהוציאה להקמת אתר הנצחה ואחזקתו".

באשר להתקנת התקנות, לא מצאנו כי פורסמו כאלה בהתאם לסעיף 42א(ג) האמור, וממצאי בדיקתנו אושרו על-ידי הייעוץ המשפטי של משרד הביטחון.

בהחלטת הממשלה מס' 1412 מיום 21.2.2010 הוחלט על תוכנית להעצמת תשתיות מורשת לאומית, שמטרתה לשקם ולהעצים תשתיות מורשת לאומית, באמצעות השקעה ממשלתית בשיקום ושימור נכסים מוחשיים ובלתי מוחשיים, המביאים לידי ביטוי את המורשת הלאומית של עם ישראל בארצו (להלן - **"תוכנית מורשת"**).

בהחלטת ממשלה 1412 האמורה, הוחלט למנות ועדת היגוי לתכנון תוכנית מורשת, לקידומה ולמעקב אחר ביצועה, שבה יהיו חברים נציגי המשרדים הממשלתיים השותפים למימון התוכנית.

ביום 8.5.2012 החליטה ועדת ההיגוי של תוכנית מורשת על ביצוע "מיזם לשדרוג אתר גבעת התחמושת, כולל שדרוג אתר הנצחה הקיים ושיקום גבעת הקרב ובו תעלות הקשר, שבילים ותצפיות, ועדכון השילוט".

² ס"ח תשנ"ח מס' 1666 מיום 5 באפריל 1998, עמ' 202

נראה כי ביצוע החלטת הממשלה יצריך ביצוע התקשרויות שונות. בהתאם לזאת, צוין בהצעה כי פיתוח האתר יהא בכפוף לכל דין. כמו כן, צוין בהצעה כי בהתקשרויות שיערכו על-ידי משרד ראש הממשלה בקשר עם ביצוע המיזם, ייקבעו תנאים בדבר תחזוקת האתר לאחר ביצוע העבודות, במטרה לשמר את ההשקעה.

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרכי פתרונם:

1. תרומות למשרדי ממשלה - בסיכום דיון מיום 17.8.03 בעניין תרומות למשרדי ממשלה, נקבע על ידי היועץ המשפטי לממשלה, כי "...בתקופת הביניים שעד להסדרה כללית של הנושא, יש להביא לאישור הממשלה כל תרומה ייעודית למשרד ממשלתי, וזאת לאחר קיום התייעצות עם משרד האוצר ולאחר שהיועץ המשפטי למשרד הרלוונטי, בתיאום עם היועץ המשפטי לממשלה, יבחן את התרומה בהיבט של טוהר המידות".

לאחר התייעצות עם משרד האוצר ובחינת הצעת התרומות של עיריית ירושלים, JNF ועמותת גבעת התחמושת לצורך פיתוח האתר, ובתיאום עם משרד המשפטים בהיבט של טוהר המידות כנדרש, מובאות במסגרת הצעה זו גם הצעות התרומה לאישור הממשלה. ההחלטה בעניין זה תפורסם ברשומות.

כך, עיריית ירושלים היא כידוע תאגיד שתפקידו לנהל ולדאוג לצורכי העיר ותושביה בהתאם לסמכויות הקבועות בפקודת העיריות [נוסח חדש]. JNF (קק"ל) – Jewish National fund הוא ארגון ציוני הפועל למעלה מ-100 שנה לאיסוף כספים מיהודים בעולם בתחום הייעור, המים והקרקע עבור יהודים בארץ ישראל. עמותת גבעת התחמושת היא עמותה שנרשמה בשנת 1984, והיא מחזיקה ומפעילה את האתר. ממשד הביטחון נמסר כי עמותה זו מחזיקה בחוזה חכירה ממנהל מקרקעי ישראל, וכי האתר הוא אתר הנצחה ממלכתי לפי חוק גנים לאומיים המקורי, ולפיכך האחראיות לתחזוקתו היא של משרד הביטחון. ממשד המשפטים נמסר כי העמותה מקבלת ממשרד הביטחון תמיכות לפי סעיף 3א לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985. ממשד הביטחון נמסר כי בנוסף לכך, למשרד חוזה עם העמותה לשם תחזוקת האתר. מבדיקה עולה כי לעמותה יש אישור על ניהול תקין מאת רשם העמותות לשנת 2012.

מנהל אגף תוכנית מורשת במשרד ראש הממשלה הבהיר כי לא יחול שינוי בפעילות העמותה בעקבות החלטת הממשלה על פיתוח האתר, וכי הכוונה היא רק לשפץ את האתר. בהתאם למידע שנמסר לנו, לא ניתן בעת הזו להצביע על טובת הנאה כלשהי שתצמח לתורמים (עריית ירושלים, עמותת גבעת התחמושת וה-JNF), כתוצאה ממתן התרומה (ההשתתפות בפיתוח האתר) וכי אין כל חשש שמא מי מהם מנסה לקדם אינטרס עסקי כזה או אחר באמצעות התרומה וכדו'. על אף הבהרתו האמורה של מנהל תכנית מורשת, הרי שהדברים עלולים להשתנות באופן שיחייב בדיקת הנושא והסדרתו. לא הוצע מנגנון שיעקוב אחר האפשרות של שינוי כאמור.

בהתאם לנתונים שנמסרו, ההשתתפות הכספית של עריית ירושלים, JNF ועמותת גבעת התחמושת, כאמור בהצעה להחלטה אינה מעלה חשש לניגוד עניינים בעת הזו.

2. הצהרות הגופים שאינם ממשלתיים - הוצג בפנינו מכתב מאת מנכ"ל עריית ירושלים, לפיו בכוונת העירייה להשתתף בעלויות הפרויקט בהיקף של 3 מיליון ₪, בפריסה לשלוש שנים החל משנת 2013, בכפוף לאישור ועדת הכספים ומועצת העיר ירושלים; בדומה, הוצג בפנינו מכתב מאת המנהל הראשי בניו-יורק ב-JNF

ארה"ב, שבו הוצהר על הנכונות להקצות 5 מליון \$ לטובת פיתוח ושידרוג האתר במהלך השנים 2013-2015, בכפוף לאישור הגורמים המוסמכים בארגון, לכללים הקבועים בארגון לעניין מתן תרומות ולתוכנית מפורטת שתאושר על-ידי כל השותפים; גם מנכ"ל עמותת גבעת התחמושת שלח מכתב, לפיו העמותה מתחייבת לפעול לגיוס 2 מליון \$, כחלקה באיגום המשאבים לטובת פיתוח האתר, אשר יעלה לסך של 22 מליון \$.

נראה כי הצהרות הגופים שאינם ממשלתיים הן בגדר התחייבויות מותנות ולא מעבר לכך, ויש לקחת בחשבון שלא ניתן יהיה לאכוף אותן מבחינה משפטית. כמו כן, נראה כי הצהרות הגופים הללו ניתנו בהתבסס על הנחה שהממשלה תשתתף ב-12 מליון \$, בעוד שהשתתפות הממשלה בשיקום האתר בהתאם להצעת ההחלטה היא 10 מליון \$ בלבד – עובדה זו גם היא מחלישה את כוחן של ההצהרות שהוצגו.

יש לקבוע בהתקשרויות שייעשו עם עמותת גבעת התחמושת, כי על התרומות שהיא תגייס בקשר עם פיתוח האתר להיבחן מבחינת שמירת טוהר המידות לגבי נותני התרומה, כמקובל לגבי קבלת תרומות במשרדי הממשלה, כאמור לעיל.

3. בהקשר זה יוער כי בהתאם להוראות סעיף 42² לחוק הגנים המקורי, לעריית ירושלים יש זכות לדרוש שיפוי מאוצר המדינה בגין כספים שיוקצו על ידה בקשר עם פיתוח האתר.

4. מימון גידול בעלויות התחזוקה – בהצעה צוין כי ככל שיחול גידול בהוצאות הנוגעות לתחזוקת האתר כתוצאה מפיתוחו, הרי שאלו לא ימומנו מתקציב משרד הביטחון. הוראה זו מעוררת קושי, שכן על פי סעיף 42א(ב) לחוק גנים לאומיים המקורי, האחריות לתחזוקת האתר היא על המדינה, באמצעות משרד הביטחון. יש לקחת בחשבון כי ככל שיחול גידול בהוצאות, אוצר המדינה עלול להידרש לכסות גידול זה.

5. בהתאם לחוק הגנים הלאומיים המקורי, המטיל אחריות על משרד הביטחון בנוגע לתחזוקת אתר הנצחה ממלכתי, יש לוודא כי משרד הביטחון יהיה מעורב בכל ההתקשרויות שייעשו בקשר עם פיתוח האתר וכי התקשרויות אלו יערכו בתיאום עמו.

עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שההצעה נוגעת להם:

הצעת ההחלטה הופצה ליועצים המשפטיים של כל המשרדים הרלוונטיים ביום 10.5.2012.

היועצים המשפטיים של המשרד להגנת הסביבה, משרד התחבורה, התשתיות הלאומיות והבטיחות בדרכים, המשרד לשיתוף פעולה אזורי והמשרד לפיתוח הנגב והגליל, מסרו כי אין מניעה לאישור הצעת ההחלטה.

היועץ המשפטי של משרד התמ"ת מסר כי נערכת במשרדו בדיקה אם יש היבט של בטיחות הציבור בתכנון האתר, ובהמשך נמסר כי למשרד התמ"ת אין הערות להצעת ההחלטה.

מהלשכה המשפטית במשרד הביטחון נמסר כי משרד הביטחון תומך בהצעה, בכפוף לכך שתקצוב אתזקת האתר, כתוצאה מפיתוחו, לא יוטל על משרד הביטחון.

בהתאם להערות מחלקת יעוץ וחקיקה (יעוץ) הובהרו הפרטים הנוגעים להצעת ההחלטה הנדונה ובהמשך הוטמעו הערותיהם לנוסח.

עד למועד חתימת חוות דעת זו, טרם התקבלו התייחסויות של היועצים המשפטיים של המשרדים האחרים.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד שהשר העומד בראשו מגיש את ההצעה:
בכפוף למתן מענה לקשיים המשפטיים המפורטים לעיל, אין מניעה משפטית לאישור הצעת ההחלטה.

מברכה,

אורלי פישמן, עו"ד
מ"מ סגנית היועצת המשפטית